

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Навчально-науковий інститут хімії та екології
Кафедра неорганічної та фізичної хімії

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

Захист прав споживачів харчової продукції
підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «Захист прав споживачів харчової продукції»
підготовки бакалавра.

Розробник: Юрченко О.М., доцент кафедри неорганічної та фізичної хімії,
кандидат фізико-математичних наук.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

к.х.н., доц.

Савчук Т.І.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри неорганічної
та фізичної хімії

протокол № 5 від 26 січня 2026 р.

Завідувач кафедри: д.х.н., проф.

Гулай Л.Д.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	G Інженерія, виробництво та будівництво G13 Харчові технології Харчові технології бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання 2
		Семестр 3
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год.
		Самостійна робота 110 год.
Мова навчання		Консультації 10 год.
	Форма контролю: залік	
	українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Юрченко Оксана Миколаївна
Науковий ступінь	к. ф.-м.н.
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри неорганічної та фізичної хімії
Контактна інформація	0951752486, yurchenko.oksana@vnu.edu.ua
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Захист прав споживачів харчової продукції» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти рівня «бакалавр».

Вибірковий освітній компонент «Захист прав споживачів харчової продукції» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти системних знань про правові, організаційні та економічні засади захисту прав споживачів у сфері виробництва, обігу та реалізації харчових продуктів.

2. Мета та основні завдання вивчення дисципліни

Метою вивчення вибіркового освітнього компонента «Захист прав споживачів харчової продукції» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок щодо правового захисту споживачів харчової продукції, забезпечення їх обізнаності з вимогами законодавства у сфері безпечності та якості харчових продуктів, а також розвиток здатності застосовувати набуті знання для захисту прав і законних інтересів споживачів у професійній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення з основними поняттями та принципами захисту прав споживачів у сфері харчової продукції;
- вивчення нормативно-правової бази України та міжнародних документів у галузі безпечності й якості харчових продуктів;

- формування знань щодо прав та обов'язків споживачів, виробників і продавців харчової продукції;
- набуття навичок аналізу маркування харчових продуктів і виявлення порушень прав споживачів;
- ознайомлення з механізмами державного контролю та нагляду у сфері обігу харчових продуктів;
- формування вмінь застосовувати правові механізми захисту прав споживачів у практичних ситуаціях.

3. Soft skills, що формуються під час вивчення дисципліни

У процесі опанування освітнього компонента у здобувачів вищої освіти формуються такі soft skills:

- критичне мислення – здатність аналізувати інформацію щодо якості та безпеки харчової продукції;
- правова свідомість і відповідальність – усвідомлення значення дотримання законодавства у сфері захисту прав споживачів;
- комунікативні навички – вміння аргументовано відстоювати свою позицію та вести ділове спілкування;
- навички прийняття рішень – здатність обирати оптимальні шляхи захисту прав споживачів у конкретних ситуаціях;
- аналітичні здібності – уміння оцінювати ризики, пов'язані з порушенням прав споживачів харчової продукції;
- громадянська активність – готовність діяти в інтересах захисту прав споживачів і підвищення рівня харчової безпеки.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Конс.	Сам.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні та нормативно-правові основи захисту прав споживачів харчової продукції							
Тема 1. Поняття, принципи та система захисту прав споживачів харчової продукції	16	1	2			13	УО/РЗ/10 3/7
Тема 2. Нормативно-правове забезпечення захисту прав споживачів у сфері харчових продуктів в Україні	18	1	2		2	13	УО/РЗ/10 3/7
Тема 3. Міжнародні та європейські вимоги до безпечності та якості харчової продукції	18	1	2		2	13	УО/РЗ/10 3/7
Разом за змістовим модулем 1	52	3	6		4	39	30
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти захисту прав споживачів харчової продукції							
Тема 4. Права та обов'язки споживачів, виробників і продавців харчової продукції	16	1	2			13	УО/РЗ/10 3/7
Тема 5. Маркування харчових продуктів як інструмент захисту прав споживачів	18	1	2		2	13	УО/РЗ/10 3/7
Тема 6. Державний контроль і нагляд у сфері обігу харчової продукції	17	2	2			13	УО/РЗ/10 3/7
Тема 7. Типові порушення прав споживачів харчової продукції та відповідальність за них	18	1	2		2	13	УО/РЗ/10 3/7
Тема 8. Порядок подання та розгляду звернень і скарг споживачів. Механізми захисту прав споживачів	21	2	4		2	13	УО/РЗ/10 3/7
Контрольна робота	7		2			6	КР/20
Разом за змістовим модулем 2	98	7	14		6	71	70
Всього	150	10	20		10	110	100

*Форма контролю Т – тести, РЗ – розв'язування задач, КР – контрольна робота, Р – реферат, УО- усне опитування.

Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Вид роботи	К-ть год.
1	Ретельне знайомство з усіма темами курсу, по 5 год. на тему (5 тем по 8 год.)	40
2	Підготовка до практичних робіт: ознайомлення з задачами, по 8 год на заняття (8 занять по 8 год.)	64
3	Підготовка до контрольної роботи, 6 год	6
Разом		110

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень з ОК здійснюється за 100-бальною шкалою згідно «ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки».

Політика викладача щодо здобувача освіти: здобувач освіти повинен відвідувати лекції та практичні заняття. Пропущені без поважних причин заняття потрібно відпрацювати: підготувати конспект лекції, пройти опитування по темі практичного заняття.

Політика щодо академічної доброчесності: усі навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю студент повинен виконувати самостійно; надавати посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку пропуску лекції без поважної причини здобувач освіти готує конспект до наступного практичного заняття. До закінчення вивчення змістового модуля здобувач освіти повинен відпрацювати усі практичні заняття у призначений викладачем час.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті: результати навчання, отримані у формальній, неформальній та інформальній освіті, визнаються відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки».

V. Підсумковий контроль

Вивчення освітнього компонента здійснюється впродовж одного семестру на другому році навчання (3-й семестр). Форма контролю – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним усіх видів навчальних робіт, передбачених навчальною програмою. Семестровий залік виставляється за результатами поточного контролю на практичних заняттях та індивідуальних завдань. Якщо протягом семестру студент набрав 60 і більше балів, він може отримати залік, не складаючи його.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки (менше 60 балів) або за бажанням підвищити свій результат студент складає залік. (На залік виносяться усі теоретичні питання, що охоплюють весь матеріал, що вивчався протягом курсу). При цьому він може набрати від 0 до 100 балів, де 60 балів і вище – задовільна /позитивна оцінка

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття та сутність захисту прав споживачів харчової продукції.
2. Основні принципи захисту прав споживачів у сфері харчових продуктів.
3. Об'єкти та суб'єкти правовідносин у сфері захисту прав споживачів харчової продукції.
4. Роль держави у забезпеченні захисту прав споживачів харчової продукції.
5. Законодавство України у сфері захисту прав споживачів харчової продукції.
6. Співвідношення Закону України «Про захист прав споживачів» з іншими нормативно-правовими актами у сфері харчових продуктів.
7. Вимоги законодавства України щодо безпечності харчових продуктів.
8. Поняття якості харчової продукції та критерії її оцінювання.
9. Правові засади забезпечення простежуваності харчових продуктів.

10. Міжнародні стандарти у сфері безпеки та якості харчових продуктів.
11. Основні положення законодавства Європейського Союзу щодо захисту прав споживачів харчової продукції.
12. Гармонізація законодавства України з міжнародними та європейськими вимогами у сфері харчових продуктів.
13. Права споживачів харчової продукції та гарантії їх реалізації.
14. Обов'язки споживачів у сфері споживання харчової продукції.
15. Права та обов'язки виробників харчових продуктів.
16. Права та обов'язки продавців (операторів ринку) харчової продукції.
17. Маркування харчових продуктів: поняття, функції та значення.
18. Обов'язкова інформація на маркуванні харчових продуктів.
19. Вимоги до достовірності та зрозумілості маркування харчової продукції.
20. Особливості маркування харчових продуктів спеціального призначення.
21. Поняття державного контролю у сфері обігу харчових продуктів.
22. Органи державного контролю та їх повноваження у сфері захисту прав споживачів харчової продукції.
23. Форми та методи здійснення державного контролю і нагляду.
24. Типові порушення прав споживачів у сфері харчової продукції.
25. Відповідальність виробників і продавців за порушення прав споживачів.
26. Адміністративна та цивільно-правова відповідальність у сфері обігу харчових продуктів.
27. Порядок дій споживача у разі виявлення неякісної або небезпечної харчової продукції.
28. Порядок подання звернень і скарг споживачів.
29. Досудові способи захисту прав споживачів харчової продукції.
30. Судовий захист прав споживачів харчової продукції.
31. Роль громадських організацій у захисті прав споживачів харчової продукції.
32. Інформування споживачів як складова захисту їхніх прав.
33. Практичні кейси порушення прав споживачів харчової продукції.
34. Вплив порушень прав споживачів на рівень харчової безпеки.
35. Перспективи розвитку системи захисту прав споживачів харчової продукції в Україні.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 № 1023-ХІІ (зі змінами і доповненнями).
2. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів : Закон України від 23.12.1997 № 771/97-ВР (у чинній редакції).
3. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин : Закон України від 18.05.2017 № 2042-VIII.
4. Безпечність та якість харчових продуктів : навчальний посібник / за ред. О. М. Якубчак. – Київ : НУБіП України, 2020.
5. Захист прав споживачів : навчальний посібник / за ред. О. В. Дзери. – Київ : Юрінком Інтер, 2019.
6. Харчове право України : навчальний посібник / О. В. Кузьменко, І. В. Ткаченко. – Київ : Алерта, 2021.
7. Офіційний вебсайт Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. – Режим доступу: <https://dpss.gov.ua>
8. Європейські вимоги до безпечності харчових продуктів та захисту прав споживачів : методичні матеріали / Міністерство аграрної політики та продовольства України. – Київ, 2022.

Додаткова:

1. Якубчак О. М., Думан Т. М., Олійник Л. В., Мазур Т. Г. Безпека продовольчої сировини і харчових продуктів : навчальний посібник. Харків : Світ Книг, 2021. – 120 с.
2. Посібник з питань безпечності харчових продуктів : методичні рекомендації. Київ : Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, 2022–2023.
3. Пивоваров П. П. та ін. Теоретичні основи харчових технологій : навчальний посібник. Суми : СНАУ, 2020. – 202 с.
4. Решта С. П., Пилипенко Л. М., Данилова О. І. Фізіологічні аспекти оцінки якості харчових продуктів : навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. – 334 с.
5. Актуальні міжнародні та українські стандарти щодо безпечності харчових продуктів (НАССР, ISO 22000 та ін.). Офіційний веб-ресурс Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.
6. Європейські вимоги до безпечності та якості харчових продуктів : методичні матеріали. Київ : Міністерство аграрної політики та продовольства України, 2022.